

همانگونه که می دانید برای پاسخ دادن به سؤالات چهار گزینه ای ، علاوه بر آشنایی با روشهای مطالعه و یادگیری مطلوب دروس ، آشنایی با روشهای صحیح پاسخ گویی (فنون تست زنی) در جلسه آزمون، بسیار مهم است.

مراحل مواجهه با صورت سؤال:

- ۱) مطالعه خط بر: برای جلوگیری از بروز اشتباهات چشمی ، عدم بازگشت چشم به عقب و گم نکردن خطوط یا کلمات ، با انگشت یا مداد ، کلمات را در حین مطالعه دنبال کنید.
 - ۲) خط کشیدن زیر داده ها : در حین مطالعه صورت سؤال ، زیر داده های مهم آن (به ویژه مسایل محاسباتی) خط بکشید. فایده این کار ، افزایش دقت ، صرفه جویی در وقت و عدم نیاز به خواندن مجدد صورت سؤال است.
 - ۳) دایره کشیدن دور خواسته ها : هدف از این کار توجه و تمرکز بیشتر بر خواسته سؤال به عنوان مرکز دایره و جلوگیری از انحراف از اصل موضوع خواسته شده می باشد. به یاد داشته باشید بلژی با صورت سؤال یکی از شگردهای طراحان سؤالات چهارگزینه ای است.
 - ۴) مکث قبل از بررسی گزینه ها : پس از مطالعه صورت سؤال ، قبل از اینکه به سراغ گزینه ها بروید ، کمی مکث کنید . هدف از این مکث ایجاد ارتباط بین کلمات مطرح شده در صورت سؤال ، درک مفهوم سؤال و نتیجه گیری برای جمع بندی داده ها و خواسته های سؤال است که از آن به عنوان « درک سؤال » یاد می شود. بنابراین پس از مطالعه صورت سؤال ، لحظه ای عمیقاً به آن بیاندیشید ، این مکث پلی است که شما بین خواندن سؤال و درک آن جهت پاسخگویی ، ایجاد می کنید.
 - ۵) مطالعه همه گزینه ها قبل از حل مسأله : در دروس استدلالی و تحلیلی مثل ریاضیات ، فیزیک یا دروسی که در آنها مساله مطرح می شود ، لازم است قبل از اقدام به حل مسأله ، نیم نگاهی به گزینه ها داشته باشید تا اولاً از درک صورت و خواسته سؤال مطمئن شوید و ثانیاً از گزینه ها نیز برای حل مسأله ایده بگیرید تا مجبور نباشید برای تبدیل واحدها یا موضوعاتی از این قبیل زمان بیشتری صرف کنید.
 - ۶) خط کشیدن زیر کلمات کلیدی : در هنگام خواندن سؤالات به کلمات کلیدی (همه ، هیچ یک ، همیشه ، هرگز ، بزرگترین ، کوچکترین ، درست ترین ، نادرست ترین و ...) توجه کنید و زیر آنها خط بکشید. در صورتی که فهمیدن صورت سؤال برای شما دشوار بود سعی کنید ابتدا سؤال را به صورت ساده برای خود بیان کنید تا آسان تر به منظور سؤال پی ببرید.
 - ۷) حدس زدن پاسخ صحیح : قبل از نگاه کردن به گزینه ها ، پاسخ صحیح را در ذهن خود حدس بزنید، در آزمون های چهارگزینه ای معمولاً برخی گزینه ها بسیار شبیه به هم هستند ، که ممکن است شما را به اشتباه بیاندازد . بنابراین قبل از مراجعه به گزینه ها پاسخ آن را در ذهن خود حدس زده سپس گزینه درست را علامت بزنید. این کار باعث صرفه جویی در وقت نیز می شود.
 - ۸) اول به سؤالات ساده ، سپس به سؤالات وقت گیر پاسخ دهید.
- ۸-۱ - سؤالات ساده : به این سؤالات در وقت استاندارد خود پاسخ می دهید و به سراغ سؤال بعدی می روید.
 - ۸-۲ - سؤالات وقت گیر : پاسخ این سؤالات را می دانید اما وقت گیر هستند و باید مدت زمان بیشتری را صرف پاسخ دادن به آنها اختصاص دهید. در کنار این سؤالات یک علامت مخصوص مثل 0 بگذارید و بدون پاسخ دادن ، به سراغ سؤال بعدی بروید. برخی با خود می گویند هر طور شده باید این سؤال را جواب بدهم که با این کار وقت و انرژی خود را از دست می دهند و پس از گذشت زمان طولانی متوجه می شوند که وقت خود را هدر داده اند.
 - ۸-۳ - سؤالات دشوار : پاسخ این سؤالات را اصلاً نمی دانید یا برایتان نا آشناست ، در کنار این سؤالات یک علامت X گذاشته به سراغ سؤال بعدی بروید. در هنگام مرورهای بعدی روی اینگونه سؤالات وقت نگذارید.

۹) شماره سؤال را در پاسخنامه با شماره آن در دفترچه سؤالات مطابقت دهید. این کار را هر ۵ یا ۱۰ سؤال یکبار تکرار کنید ، تا از جابجا زدن پاسخ جلوگیری کنید.

۱۰) زمان را کنترل کنید : سعی کنید به سؤالات هر درس حداکثر در مدت زمان استاندارد که روی دفترچه یا بالای هر درس نوشته شده پاسخ دهید . توجه کنید عدم کنترل زمان در آزمون های مختلف تجربه تلخی را برای برخی از داوطلبان به همراه داشته است. بنابراین در آزمونهای چهارگزینه ای تسلط بر مطالب به تنهایی کافی نیست بلکه پاسخ دادن به سؤالات در زمان معین نیز بسیار مهم است.

۱۱) پاسخ های درست راهمان موقع که پیدا می کنید بلافاصله در پاسخنامه علامت بزنید ، زیرا ممکن است بعداً دیگر زمانی برای انتقال پاسخها به پاسخنامه نداشته باشید.

۱۲) تمام سؤالات دفترچه را بخوانید: در هنگام پاسخگویی به سؤالات از اولین سؤال شروع کرده و تمام سؤالات را بخوانید. برخی از افراد اگر در درسی به چند سؤال متوالی نتوانند پاسخ دهند روحیه خود را از دست داده و گاهی اوقات ممکن است بقیه سؤالات را رها کرده یا با دقت کافی آنها را نخوانند. در این حالت سعی کنید آرامش خود را حفظ کرده نفس عمیقی بکشید و با خود بگویید : حتی نفراتی که رتبه های خوب را کسب می کنند به تمامی سؤالات پاسخ نمی دهند. با تلقین های مشابه آرامش خود را حفظ کنید و سؤالات بعدی را با دقت بخوانید شاید آنها آسانتر باشند ، زیرا در دروس مشکل نیز سؤالات ساده وجود دارد. بنابراین تمام سؤالات دفترچه را حداقل یکبار بخوانید.

۱۳) اگر سؤالی را پاسخ دادید ، آنرا تغییر ندهید. تحقیقات نشان داده که احتمال درست بودن پاسخی که برای اولین بار به ذهن می رسد ، بسیار زیاد است.

۱۴) تمام صفحات دفترچه آزمون را دقیق بازبینی کنید. این کار از فراموش کردن یا ندیدن برخی از صفحات سؤال جلوگیری می کند .

۱۵) در سؤالاتی که نیاز به محاسبه دارد علاوه بر سرعت عمل ، دقت کافی نیز داشته باشید.

۱۶) ابتدا بر مطالب و مفاهیم کتاب تسلط کافی پیدا کنید ، به پرسشها و تمرینهای آن پاسخ دهید ، سپس به سراغ تست زنی بروید.

۱۷) پس از پایان آزمون ، با در نظر گرفتن نمره منفی ، درصد هر درس را محاسبه کنید و با بررسی دقیق سؤالات، دلیل پاسخگویی اشتباه به برخی سؤالات را مشخص کنید.

۱۸) در هنگام مطالعه خود را به جای طراح سؤال بگذارید ، به تمام موارد و جزئیات دقت داشته باشید مثل: پاورقی ها ، تصاویر و نمودارها.

۱۹) صورت سؤال راهنمایی صحیح برای پاسخ صحیح است. در سؤالات استاندارد سرنخ های پاسخ صحیح در خود سؤال نهفته است ، با خط کشیدن زیر مفاهیم کلیدی سؤال ، پاسخ را سریعتر و راحتتر پیدا می کنن.

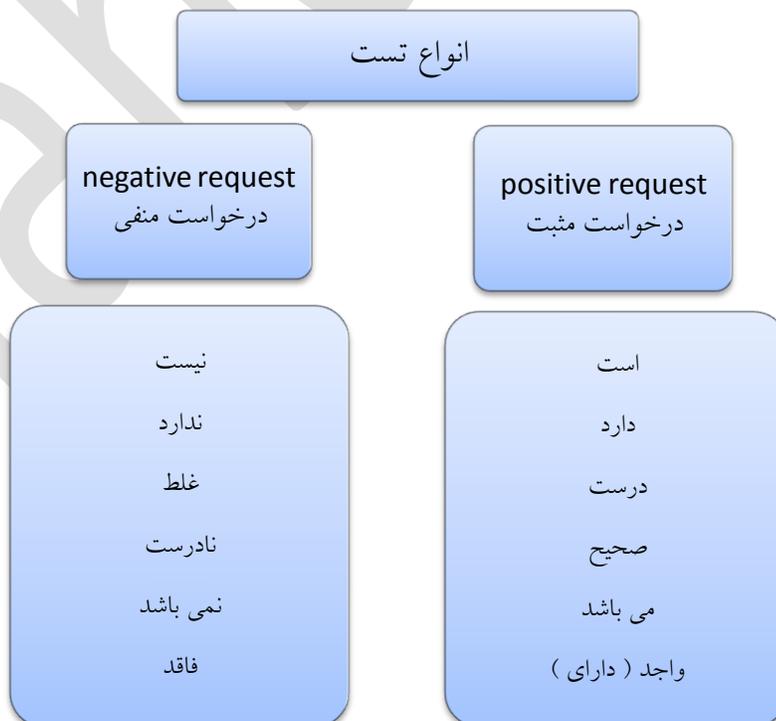
۲۰) از طولانی بودن سؤال ترسید : توجه داشته باشید که طراحان برجسته و ماهر اغلب نکات مهم را در تستهای کوتاه پاسخ می گنجانند. بر این اساس بسیاری از سؤالاتی که ظاهری طولانی دارند دارای راه حل ساده ای می باشند ، با کمی دقت می توان پاسخ را پیدا کرد.

مراحل مواجهه با گزینه ها :

۱) مطالعه خط بر :

۲) مطالعه هر گزینه تا آخر : کلمات آخر گزینه ها را به دقت بخوانید ، زیرا ممکن است با عجله یا کم دقتی گزینه ها را تا آخر نخوانید و در پاسخگویی دچار اشتباه شوید . ضمناً برخی از گزینه هادو یا چند قسمتی بوده و صحیح بودن قسمت اول گزینه به معنای صحیح بودن کل گزینه نیست. این موضوع در مورد دروس حفظی - مفهومی (توصیفی) بیشتر صدق می کند.

- ۳) مرتب خوانی گزینه ها : برای جلوگیری از اشتباهات چشمی ، جداً توصیه می شود تا گزینه ها را به ترتیب بررسی کنید. (بررسی گزینه ها از گزینه اول تا گزینه چهارم) اگر عادت کرده اید که از گزینه چهارم به بررسی گزینه ها پردازید ، همواره به این روش عمل کنید ، نه این که هر بار روش خود را تغییر دهید.
- ۴) توجه به قیدهای موجود در گزینه ها : با توجه به تغییرات سبک طراحی سؤالات در سالهای اخیر ، به ویژه در درس حفظی - مفهومی (توصیفی) به قیدهای موجود در گزینه ها مثل اغلب ، برخی ، بجز ، همه ، بیشتر ، کمتر ، معمولاً ، همیشه ، بندرت و ... توجه کنید.
- ۵) کشیدن خط ممتد روی گزینه های اشتباه : این کار باعث می شود تا هنگام مقایسه و بررسی سایر گزینه ها ، از توجه مجدد و بی مورد به گزینه های اشتباه جلوگیری شود. این کار علاوه بر صرفه جویی در زمان ، احتمال خطاهای چشمی را نیز کاهش خواهد داد.
- ۶) حذف گزینه های اشتباه : اگر پس از خواندن سؤال یا مراجعه به گزینه ها نتوانستید پاسخ صحیح را حدس بزنید روی گزینه هایی که مطمئن هستید اشتباه هستند خط بکشید. این کار باعث می شود تعداد گزینه ها محدودتر شده و سریعتر به پاسخ صحیح برسید.
- ۷) بررسی هر چهار گزینه : زیرا گاهی اوقات گزینه صحیح یا چهارم « همه موارد » می باشد. اگر در این شرایط با دیدن اولین گزینه درست آن را علامت زده باشید ، به این سؤال پاسخ اشتباه داده اید. بنابراین چهارگزینه را دقیق بخوانید ، در مورد سؤالاتی که در صورت آنها درست ترین گزینه را از شما خواسته اند ، به نکته فوق بیشتر دقت کنید.
- ۸) حذف گزینه های هم معنی و مترادف : گزینه های هم معنی و مترادف صحیح نیستند. زیرا فقط یکی از گزینه ها پاسخ صحیح سؤال است. بنابراین سریعاً آنها را رها کنید و گزینه های دیگر را بررسی کنید.
- اگر چه اصول کلی مواجهه با صورت سؤال و گزینه ها ، در همه سؤالات مشترک است اما با توجه به مثبت یا منفی بودن درخواست هر سؤال ، نحوه مواجهه با آن متفاوت خواهد بود.

چگونگی مواجهه با تست های درخواست مثبت :

۱ - خواندن صحیح و دقیق گزینه ها

۲ - خواندن هر گزینه تا آخر

۳ - پیدا کردن سه گزینه غلط و حذف آنها : در سؤالات درخواست مثبت ، صرفاً اعتقاد به درست بودن یک گزینه ، دلیل کافی برای انتخاب آن گزینه نیست چراکه ممکن است آن گزینه دارای دام آموزشی بوده و شما به اشتباه آن را گزینه صحیح در نظر بگیرید. برای جلوگیری از چنین اشتباهی بهتر است به خصوص در دروس حفظی - مفهومی (توصیفی) ، فقط به پیدا کردن گزینه صحیح بسنده نکرده و از غلط بودن هر سه گزینه دیگر نیز اطمینان حاصل نمایید.

۴ - توجه به بیشتر بودن احتمال وجود دام آموزشی در گزینه اول : طراحان سؤالات آزمون های علمی یا کنکور ، به خوبی می دانند که اگر در سؤالات درخواست مثبت ، گزینه دارای دام آموزشی را گزینه اول قرار دهند ، احتمال اشتباه شما به مراتب بیشتر خواهد بود. زیرا ممکن است شما با صحیح تلقی کردن گزینه اول ، عجله کرده و از خواندن سایر گزینه ها صرف نظر کنید که به این ترتیب ، ریسک اشتباهتان افزایش می یابد.

چگونگی مواجهه با تست های درخواست منفی :

۱ - خواندن صحیح و دقیق گزینه ها

۲ - خواندن هر گزینه تا آخر

۳ - عدم نیاز به صحیح بودن سایر گزینه ها : برخلاف تست های درخواست مثبت ، در مواجهه با تست های درخواست منفی ، پیدا کردن یک گزینه غلط ، برای پاسخگویی کافی بوده و نیازی به تأیید صحیح بودن سایر گزینه ها و اتلاف وقت به این منظور ، نخواهد بود .

۴ - غرق نشدن در گزینه ها و فراموش نکردن خواسته های سؤال : در بسیاری از سؤالات درخواست منفی ، داوطلب طبق اصول اولیه مواجهه با تست ، دور خواسته سؤال (کلماتی چون نیست ، ندارد ، فاقد و ...) دایره می کشند ، اما از آنجایی که ذهن انسان به صورت خودکار ، به دنبال یافتن عبارات صحیح از نظر علمی است ، دچار اشتباه می شوند. مهمترین علت چنین اشتباهی ، غرق شدن در گزینه ها هنگام بررسی آنهاست. مثال : دانش آموزی در یک تست درخواست منفی ، دو گزینه را که از نظر علمی دارای عبارت درست هستند حذف می کند و برای یافتن پاسخ بین دو گزینه دیگر ، دچار تردید می شود و به مقایسه این دو گزینه می پردازد. در چنین حالتی او ممکن است چند بار دو گزینه را با هم مقایسه کند اما به طور عجیبی هنگام انتخاب پاسخ (به دلیلی که ذکر شد یعنی ذهن انسان به طور اتوماتیک به دنبال انتخاب گزینه دارای عبارت صحیح است.) خواسته سؤال را از یاد ببرد و اشتباهش در این تست درخواست منفی ، گزینه ای را که از نظر علمی صحیح است ، انتخاب کند. بنابراین وقتی دانش آموزی پس از یک آزمون چهار گزینه ای ، ادعا می کند که مثلاً در سؤالی کلمه « نیست » را « است » خوانده که به احتمال زیاد اینگونه نیست و وی دچار غرق شدن در گزینه ها شده است . بنابراین اکیداً توصیه می شود که اولاً ، دور خواسته سؤال دایره کشیده و ثانیاً ، پس از اتمام بررسی گزینه ها و هنگام پاسخگویی ، به عنوان آخرین مرحله به مرکز دایره کشیده شده توجه کنید.

